

Finansira
Evropska Unija

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

*Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit
Ministarstvo Prosvete, Nauke, Tehnologije i Inovacija
Ministry of Education, Science, Technology and Innovation*

PROGRAM PROFESIONALNOG RAZVOJA

**ZA DOBIJENJE NAPREDNE LICENCE ZA
NASTAVU**

**NASTAVNICI PREDMETA
„ALBANSKI JEZIK“**

PROGRAM PROFESIONALNOG RAZVOJA

**ZA DOBIJENJE NAPREDNE LICENCE ZA
NASTAVU**

**NASTAVNICI PREDMETA
„ALBANSKI JEZIK“**

Skraćenice

OO	Osnovno obrazovanje
VSO	Visoko srednje obrazovanje
NSO	Niže srednje obrazovanje
ODO	Opštinska direktorijati za obrazovanje
EF	Edukativni fakultet
IO	Inspektorat za obrazovanje IO
KPI	Kosovski pedagoški institut
ISCED	Međunarodni standardi klasifikacije obrazovanja
OK	Osnovni kurikulum
OKK	Okvir kosovskog kurikuluma
KKO	Kosovski kurikularni okvir,
SORN	Strateški okvir za razvoj nastavnika
DSLN	<i>Državni savet za licenciranje nastavnika</i>
MONTI	Ministarstvo obrazovanj, nauke, tehnologije i inovacije
PISA	Program za međunarodno ocenjivanje učenika
SPOK	Strateški plan za obrazovanje na Kosovu
IKT	Informaciono Komunikaciona Tehnologija
AU	Administrativno uputstvo
VPN	Vrednovanje performanse nastavnika
PROŠ	Profesionalni razvoj sa osnovom u školi
PRN	Profesionalni razvoj nastavnika

Ovaj dokument je zasnovan na materijalima koje je pripremila Agencija za Osiguranje Kvaliteta u Preduniverzitetskom Obrazovanju (AOKPO) u Republici Albaniji. Prilagodavanje kontekstu i specifičnostima obrazovanja na Kosovu urađeno je po dogovoru i u saradnji sa stručnjacima AOKPO-a.

Sadržaj

Skraćenice	2
1. Uvod	4
1.1. Programski ciljevi i težnje profesionalnog razvoja za naprednu licencu za nastavnike albanskog jezika.....	5
2. Sadržaj programa za naprednu licencu za nastavnike predmeta albanski jezik	6
2.1.Oblast: Školska službena dokumentacija	7
2.2. Oblast: kurikulum - predmetni programi albanskog jezika.....	7
2.3.Oblast: Aspekti pedagogije, metodologije, procene i upotrebe IKT u nastavi-učenju	8
2.4. Oblast: Inkluzija i etika u profesiji.....	10
2.5.Oblast: Aspekti pravopisa albanskog jezika.....	11
2.6. Oblast: Naučni sadržaj predmeta	12
3. Modeli testa za nastavnike albanskog jezika	12
3.1.Model testa predmeta “Albanski jezik”, niže srednje obrazovanje (NSO).....	13

1. Uvod

Profesija nastavnika je dinamična profesija koja prolazi kroz različite faze razvoja karijere. To se odnosi na akademsku kvalifikaciju za obavljanje nastavničke profesije i na kontinuirano stručno usavršavanje orijentisano prema standardima i pokazateljima performanse. Iz ove perspektive, nastavnici se pripremaju za nekoliko aspekata, kao što su:

- da postupaju sa profesionalizmom, poštenjem i integritetom,
- da poseduju odgovarajuća i neophodna naučna znanja za relevantnu oblast nastave,
- da razvijaju kvalitetnu nastavnu praksu,
- da ažurira pedagoška, metodička, didaktička znanja i veštine, kroz kontinuirano stručno usavršavanje i istraživanje novih nastavnih praksi,
- da stvaraju pozitivan profesionalan odnos, kao i
- da saraduje sa roditeljima i školskom zajednicom u najboljem interesu učenika, odnosno u funkciji učenja svakog učenika.

Program profesionalni razvoj za sticanje napredne licence za nastavu – za nastavnike predmeta „Albanski jezik“ – deo je paketa profesionalnog usavršavanja nastavnika, kojim se usmerava razvoj nastavnika za postizanje visokih standarda u radu i ponašanju koji se odnose na očekivanja za napredne nastavnike. Program je sastavila radna grupa koju je osnovao Državni savet za licenciranje nastavnika (DSLN) da pomogne:

- svim nastavnicima predmeta albanski jezik u pripremi za polaganje kvalifikacionog ispita i za ocenjivanje performanse za sticanje napredne licence za nastavu;
- svi mehanizmi koji se bave organizovanjem kvalifikacionog ispita za naprednu licencu za nastavu;
- Inspekcija za obrazovanje (IO) kao nosilac procesa eksternog vrednovanje performanse nastavnika (VPN) za naprednu licencu za nastavu; kao i
- Opštinske direktorijate za obrazovanje (ODO) i škole da organizuju profesionalni razvoj za sve nastavnike i da razvijaju pripreme sa nastavnicima koji će ući u ovaj proces.

Program je osmišljen kao odgovor na zahteve za kompetencijama nastavnika koje je MONTI postavio u dokumentu Strateški okvir za razvoj nastavnika na Kosovu (SORNK)¹, u dokumentima sistema licenciranja nastavnika, zahtevi za nastavnike koji traže naprednu licencu za nastavu.

---

¹ Uzimajući za osnovu uvodnu referencu dokumenta u kojoj se ističe da će Okvir biće živi dokument koji će se kontinuirano dopunjavati i razvijati uporedo sa novim dešavanjima u oblasti razvoja nastavnika i procesa licenciranja, radna grupa je dalje razvijala važni aspekti oblasti stručnog usavršavanja i profesionalnih kompetencija u vezi sa dobijanjem licence za naprednu nastavu. One se ogledaju u ovom orijentacionom programu profesionalnog razvoja.

1.1. Programski ciljevi i težnje profesionalnog razvoja za naprednu licencu za nastavnike albanskog jezika

Ciljevi izrade programa profesionalnog razvoja radi kvalifikacije za sticanje napredne licence za nastavu – nastavnik predmeta „albanski jezik“ su:

- da ponuditi orijentacioni program koji će pomoći svim nastavnicima predmeta albanski jezik u preduniverzitetskom obrazovanju, odnosno nastavnicima albanskog jezika u nižem srednjem obrazovanju (NSO) i višem srednjem obrazovanju (VSO) da realizuju profesionalne pripremne, aktivnosti obuke za kvalifikaciju ispit i vrednovanje rada za sticanje napredne licence za nastavu;
- da obezbedi orijentacioni program koji će pomoći ODO, školama i svim pružaocima programa za profesionalni razvoj nastavnika tokom službe da razviju i isporuče programe profesionalnog razvoja nastavnika (PRN) koji im pomažu da se pripreme za dobijanje napredne licence za nastavu;
- da ponuditi obavezan i objedinjeni program za nastavnike albanskog jezika koji nameravaju da steknu naprednu licencu za nastavu, kako bi mogli da ostvare kvalitetnu pripremu, da se uspešno nose sa zahtevima procesa kvalifikacionog ispita i VPN za naprednu licencu.

Program ima za cilj da nastavnik:

- da prepozna i primeni obrazovno zakonodavstvo koje se primenjuje u školi, sa fokusom na one iz poslednjih godina, odnosno glavna pitanja o kojima je odlučivao MONTI, odgovornosti u pogledu školske dokumentacije, obaveze i radne dužnosti;
- da pokaže kompetentnost u prepoznavanju i efektivnoj primeni nastavnog plana i programa zasnovanog na kompetencijama – programa predmeta albanski jezik u školi;
- da poseduje kompetencije, na osnovu profesionalnih standarda za nastavnike, da direktno utiče na efektivnost nastavnog procesa, za uspešnu nastavu;
- da demonstriraju veštine iz pedagoške oblasti za izbor modela, organizovanje okruženja u učionici, razradu koncepata, podsticanje diskusija, korišćenje metoda i aktivnosti prema stilovima učenja, korišćenje tehnike ocenjivanja učenika i dr.;
- da korist IKT veštine u procesu učenja, kao jednu od najnovijih inovacija u nastavi zasnovanoj na digitalnim kompetencijama;
- da planira i održava efikasne nastavne časove u skladu sa savremenim metodologijama nastave i učenja, zahtevima kurikuluma zasnovanog na kompetencijama.
- da demonstrira profesionalnu etiku, pozitivne i objektivne stavove i ponašanja za dobrobit učenika, da demonstrira isključenost učenika u proces učenja i školske aktivnosti, kao i pokazati profesionalnu etiku;
- da ovladava primenu pravopisnih pravila albanskog jezika u toku procesa nastave-učenja;
- da pokažu odgovornost u poznavanju osnovnih pojmova i naučnih zakonitosti predmeta, kao i njihovoj primeni u praksi i stvarnom životu, u skladu sa specifičnostima uzrasta učenika i odeljenja u kome predaju;
- da povezuje i ažurira koncepte predmeta sa globalnim prioritetom koji se odnose na međukurikularna pitanja i odnose se na obrazovanje za demokratsko građanstvo, pitanja rodne ravnopravnosti, obrazovanje za mir, globalizaciju i međuzavisnost, edukacija o medijima, obrazovanje za održivi razvoj itd. u cilju podizanja svesti učenika i njihove pripreme za suočavanje sa izazovima društva danas i u budućnosti.

2. Sadržaj programa za naprednu licencu za nastavnike predmeta albanski jezik

Sadržaj orijentacionog programa za sticanje napredne licence za nastavu – nastavnik predmeta „Albanski jezik“ – organizovan je u dva dela:

- **prvi deo**, obuhvaćene su glavne oblasti profesionalnog razvoja, profesionalne kompetencije i očekivani rezultati prema stručnim kompetencijama;
- **drugi deo**, uključuje dva modela testiranja za predmet albanski jezik na svakom obrazovnom nivou: niže srednje obrazovanje (NSO) i više srednje obrazovanje (VSO).

Glavne oblasti profesionalnog razvoja, profesionalne kompetencije i očekivani rezultati

Glavne oblasti profesionalnog razvoja u kojima se vrši verifikacija kompetencije nastavnika za naprednu licencu koriste se kao vodeći kišobran za definisanje očekivanja na osnovu kojih su organizovani zahtevi/pitanja za instrumente ocenjivanja kvalifikacionog ispita i vrednovanje performanse, za dobijanje napredne licence za nastavu . Glavne oblasti profesionalnog razvoja definisane za ovaj orijentacioni program su:

- službena školska ²dokumentacija, koja se odnosi na edukativno-obrazovan rad nastavnika u školi;
- kurikulum - predmetni programi albanskog jezika;
- aspekte pedagogije, nastavne metodologije i ocenjivanja, kao i korišćenje IKT u procesu nastave i učenje predmeta albanski jezik;
- Sveobuhvatni aspekti i profesionalne etike;
- aspekti pravopisa albanskog jezika;
- naučni sadržaj predmeta, prema predmetnim programima albanskog jezika.

Glavne oblasti profesionalnog razvoja su definisane kao:

- stručne kompetencije kao i očekivane rezultate za realizaciju ovih kompetencija; I
- relevantna preporučena literatura u cilju sticanja kompetencija oblasti/predmeta.

Povećanje znanja, veština, stavova i profesionalnih vrednosti, koje se odnose na kompetencije svake oblasti/predmeta kvalifikacionog ispita i VPN, pomoći će nastavniku da identifikuje pitanja na koja treba da se fokusira tokom pripreme za ovaj proces i za kontinuirani profesionalni razvoj.

---

2 Odnosi se na okvir zakonske politike preduniverzitetskog obrazovanja na Kosovu, administrativna uputstva i dokumente i obrazovne politike koje se sprovode u školi, sa fokusom na one iz poslednjih godina.

Očekivani rezultati i preporučena literatura za svaku oblast profesionalnog razvoja su navedeni u sledećem odeljku.

2.1. Oblast: Školska službena dokumentacija

Kompetencije	Preporučena literatura
<p>„Odgovorno sprovođenje zakonskih zahteva vezanih za službenu školsku dokumentaciju“</p> <p>Očekivani rezultati</p> <p><i>Nastavnik albanskog jezika:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • sprovodi propise o sistemu preduniverzitetskog obrazovanja, administrativna uputstva i druga dokumenta koja se odnose na izradu i sprovođenje školskog programa; • demonstrira konkretnu primenu smernica MONTI-a u cilju poboljšanja procesa nastave i učenja; • sprovodi zakonske, administrativne i organizacione zahteve za obavljanje poslova i odgovornosti struke; • poštuje prava, slobode i odgovornosti učenika; • poštuje dužnosti, prava, slobode i odgovornosti nastavnika; • sprovodi zahteve administrativnih uputstava i smernica za profesionalni razvoj nastavnika. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zakon br. 04 / L-032, o Preduniverzitetskom obrazovanju u Republici Kosovo (2011) https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=2770 • Okvir za obezbeđivanje kvaliteta školske performanse na Kosovu (MONTI & PIK). https://ipkmasht.rks-gov.net/ep-content/uploads/2021/02/Korniza-per-sigurim-te-cilesise-se-performances-se-shkolles-ne-Kosove-2016.pdf • Administrativno uputstvo br. 22/2016 za Stručne aktive (Departamente) škola. Priština: MONT. https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=15199 • Administrativno uputstvo Br. 14/2023 o sistemu licenciranja i karijere u nastavi. MONTI. https://masht.rks-gov.net/udhezim-administrativmashti-nr-14-2023-per-sistemin-licencimit-dhe-karrieren-ne-mesimdhene/ • Administrativno uputstvo MONTI BR. 16/2023 za profesionalni razvoj nastavnika. https://masht.rks-gov.net/udhezim-administrativ-mashti-nr-16-2023-per-zhvillimin-profesional-te-mesimdhenesve/

2.2. Oblast: kurikulum - predmetni programi albanskog jezika

Kompetencije	Preporučena literatura
<p>“Efektivna primena kurikuluma zasnovanog na kompetencijama- programa predmeta albanski jezik u školi”</p> <p>Očekivani rezultati</p> <p><i>Nastavnik albanskog jezika:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • realizuje predmetni kurikulum/program učenja predmeta Albanski jezik poštujući sve aspekte organizacije nastavnog plana i programa predmeta; • efikasno koristi principe kurikuluma u planiranju i realizaciji predmetnog programa albanski jezik; 	<ul style="list-style-type: none"> • Okvir kurikuluma preduniverzitetskog obrazovanja Republike Kosovo (revidiran, 2016); Okvir nastavnog plana i programa preduniverzitetskog obrazovanja Republike Kosovo - MONT (rks-gov.net) • Osnovni kurikulum NSO, VI-IX razred, 2016; OSNOVNI KURIKULUM NIŽEG SREDNJEG OBRAZOVANJA KOSOVA (VI, VII, VIII i IX razred) - MONT (rks-gov.net) • Osnovni nastavni plan i program AML, Ks-KSII razred, 2016; OSNOVNI KURIKULUM ZA VISOKO SREDNJE OBRAZOVANJE KOSOVA (Gimnazije - X,XI, XII razred) - MONT (rks-gov.net)

<ul style="list-style-type: none"> • sastavlja i pronalazi dodatne kurikularne materijale koji pomažu u sticanju koncepata i veština predviđane nastavnim kurikulumom predmeta albanski jezik za odgovarajući nivo obrazovanja (NSO ili VSO); • sastavlja i pronalazi dodatne nastavne materijale koji obogaćuju formaciju učenika i podstiču njihovo samostalno i kritičko mišljenje; • sastavlja ishode učenja za nastavne teme ili grupe tema, poglavlja, u skladu sa orijentacijama i zahtevima osnovnog nastavnog plana i programa nastavnog predmeta albanski jezik; • kategoriše ishode učenja programa prema nivoima postignuća u učenju; • pokazuje vertikalnu koherentnost nastavnog plana i programa (kontinuitet i prilagodljivost programa na albanskom jeziku); • bira nastavna sredstva neophodna za realizaciju ispunjavanje cilja i ishoda učenja programa predmeta albanskog jezika; • pruža informacije koje pokazuju povezanost albanskog jezika sa drugim naukama i sa kontekstom svakodnevnog života; 	<ul style="list-style-type: none"> • Kurikulum predmeta Albanski jezik sa nastavnim planom i programom zasnovanim na kompetencijama, razred VI-IX (2017 - 2020); PREDMETNI KURIKULUM /NASTAVNI PROGRAM – ŠESTI RAZRED – MONT (rks-gov.net) • Predmetni kurikulum predmeta Albanski jezik kurikulumom zasnovanim na kompetencijama, razred X-XIII (2017-2019); PREDMETNI KURIKULUM NASTAVNI PROGRAM - DESETI RAZRED GIMNAZIJE - MONT (rks-gov.net)
--	---

2.3. Oblast: Aspekti pedagogije, metodologije, procene i upotrebe IKT u nastavi-učenju

<p>Kompetencije I „Ovladavanje specifične pedagoške kompetencije neophodne i dovoljne za nastavu albanskog jezika“</p>	<p>Preporučena literatura</p>
<p>Očekivani rezultati <i>Nastavnik albanskog jezika:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • pokazuje posvećenost, motivisanost i odgovornost tokom svog rada; • prilagođava svoj rad fizičkom, socijalnom, emocionalnom i kognitivnom razvoju učenika; • pokazuje poštovanje, poverenje i objektivnost kod učenika; • identifikuje učenike sa posebnim potrebama (učenike sa poteškoćama u učenju i nadarene učenike); • planira kratkoročni i dugoročni rad sa učenicima sa posebnim potrebama; • pokazuje pozitivan odnos prema nauci i predmeta albanski jezik; • neguje ljubav i strast prema predmet albanski jezik; 	<ul style="list-style-type: none"> • Kurikularni dokumenti – NOK i OK za nivo obrazovanja (ISCED II i ISCED III); • Predmetni kurikulum Albanski jezik (6-9 i 10-12 razred); • Praktičan vodič za implementaciju kurikuluma - Kurikularna oblast: Jezici i komunikacija (MONT& PIK, 2016) • Vodiči za nastavnike za lični razvoj za 6, 7, 8 i 9 razred (KEC, 2023). https://kec-ks.org/publikime/ • Program KosEd: Pedagoška praksa zasnovana na dokazima. https://www.kosed.org/sq/copy-of-peer-led-evaluation-program • Efektivna nastava i kurikulum, prof. Naser Zabeli (2023); • Teorija i strategija nastave – Konstruktivistički pristup, prof. Xhavit Rexhaj (2019);

<ul style="list-style-type: none"> • stvara pogodnu, motivacionu i zadovoljavajuću klimu za učenike; • radi sa roditeljima na poboljšanju napredak učenika. 	
<p>Kompetencije II „Upotreba efikasnih metoda i strategija u nastavi albanskog jezika“</p> <p>Očekivani rezultati <i>Nastavnik albanskog jezika:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • bira odgovarajuće metode i tehnike za postizanje određene kompetencije ili ishoda učenja; • koristi metode i tehnike koje promovisu samostalno i kreativno mišljenje učenika; • planira i izvodi nastavu zasnovanu na nastavi usmerenoj na učenika; • koristi metode i tehnike koje unapređuju razvoj kritičkog mišljenja učenika; • koristi metode i tehnike koje obezbeđuju jednakost i inkluzivnost; 	<p>Preporučena literatura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kurikularni dokumenti – NOK i OK za nivo obrazovanja (ISCED II i ISCED III delovi nastavne metodologije • Predmetni kurikulum Albanski jezik (6-9 i 10-12 razred)- deo uputstva za upotrebu nastavne metodologije • Praktičan vodič za implementaciju kurikulumu - Kurikularna oblast: Jezici i komunikacija (MONT& PIK, 2016) • Nastava zasnovana na projeke– Priručnik za nastavnike srednjih škola (KEC, 2022). https://kec-ks.org/ep-content/uploads/2023/07/Mesimdhenia-e-bazuar-ne-projekte-Doracak-2.pdf • Program KosEd: Pedagoška praksa zasnovana na dokazima. https://ëëë.kosed.org/sq/copy-of-peer-led-evaluation-program • Efektivna nastava i kurikulum, prof. Naser Zabeli (2023); • Teorija i strategija nastave – Konstruktivistički pristup, prof. Xhavit Rexhaj (2019);
<p>Kompetencije III „Upotreba efikasnih metoda i strategija za ocenjivanje učenika iz predmet albanskog jezika“</p> <p>Očekivani rezultati <i>Nastavnik albanskog jezika:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • primenjuje različite vrste ocenjivanja tokom procesa učenja; • demonstrira različite tehnike ocenjivanja učenika; • koristi metode i tehnike formativnog vrednovanja koje podstiču učenike na samovrednovanje (ili ocenjivanje svog drugara) njihov napredak iz predmeta albanski jezik izvođenjem različitih zadataka i vežbi; • koristi različite tehnike i dokaze za ocenjivanje učenika; • objašnjava korake i principe izrade testa za učenike; • razvijaju testove koji primenjuju principe izrade i bodovanja testova; • ocenjuje učenike na osnovu nivoa postignuća; 	<p>Preporučena literatura</p> <ul style="list-style-type: none"> • Okvir ocenjivanja za učenike preduniverzitetskog obrazovanja na Kosovu (2020). https://masht.rks-gov.net/ep-content/uploads/2022/06/korniza-komplet-shkip-2.pdf • Administrativno uputstvo za ocenjivanje učenika u preduniverzitetskom obrazovanju Republike Kosovo (MONTI, 2022) https://masht.rks-gov.net/udhezimi-administratives-mashti-06-2022-per-vleresimin-e-nkenesve-ne-arsimin-paraunivesitar-te-republikes-se-kosoves/ • Administrativno uputstvo: Etički kodeks za ocenjivanje učenika (2011). https://masht.rks-gov.net/ep-content/uploads/2022/05/ua-kodi-i-etik.pdf • Ocenjivanje za učenje – Priručnik za nastavnike gimanzija (KEC, 2022). https://kec-ks.org/ep-content/uploads/2023/07/Vleresimi-per-te-nkene-Doracak-per-mesimdhenes-2.pdf

	<ul style="list-style-type: none"> • Formativno ocenjivanje (MONT & BEP, 2013). • Sumativno ocenjivanje i izrada testova - Priručnik za nastavnike (MONT & GIZ, 2015). • Modeli pitanja – Test postignuća, – Ispit državne mature, (Testovi Divizije za standarde i ocenjivanje u MONTI) Predmet: Albanski jezik.
<p>Kompetencije IV „Upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija za povećanje kvaliteta nastave i učenja iz predmeta albanski jezik“</p>	Preporučena literatura
<p>Očekivani rezultati <i>Nastavnik albanskog jezika:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • prezentuje materijale iz predmeta albanski jezik koristeći odgovarajuće tehnologije kao što su: Power Point, Excel, Math Type në Word; • podsticati učenike da prave prezentacije na albanskom jeziku koristeći kompjuterske programe koji su im poznati; • pronalazi i koristi materijale sa sajtova za obogaćivanje i usavršavanje nastave-učenja; • uključuje učenike u kurikularne projekte predmeta albanski jezik ili u integrisane kurikularne projekte koji su kombinovani sa istraživanjem, pronalaženjem i korišćenjem materijala sa web stranica. 	<ul style="list-style-type: none"> • Školski udžbenici, nastavni materijali za pomoć nastavnicima predmeta albanskog jezika koji se koriste u VI- IX razredima nižeg srednjeg obrazovanja kao i u razredima X - XII višeg srednjeg obrazovanja, koji se fokusiraju na upotrebu IKT u nastavi - učenju. • Vodič za nastavnike - Putovanje Internetom (MONTI). https://masht.rks-gov.net/udhezues-per-mesimdhenes/ • Evropski okvir digitalnih kompetencija za nastavnike (DigCompEdu) • https://shkollat.org/

2.4. Oblast: Inkluzija i etika u profesiji

<p>Kompetencije „Primena principa inkluzivnosti i etičkih pravila u profesiji kao neophodnih elemenata u radu nastavnika“</p>	Preporučena literatura
<p>Očekivani rezultati <i>Nastavnik albanskog jezika:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Primeniti principe inkluzivnosti u radu sa učenicima i celokupnom školskom zajednicom; • pokazuje pozitivan odnos prema osobnostima učenika, načinu učenja, kao i podržava ih u postizanju rezultata učenja; • koristi komunikacione strategije usmerene na inkluzivnost učenika u nastavnom proces i tretira ih svi učenici podjednako i sa poštovanjem; • poštuje profesionalnu etiku i odgovorno se ponaša prema učenicima, roditeljima, kolegama u nastavi i rukovodstvu škole; 	<ul style="list-style-type: none"> • Administrativno uputstvo za korišćenje individualnog obrazovnog plana (MONT, 2016). https://MASHT.rks-gov.net/udhezimet-administrative-2016 • Individualni plan obrazovanja (IPO) i vodič za izradu Individualnog plana obrazovanja za decu sa posebnim potrebama za obrazovanje (MON, 2017)https://MASHT.rks-gov.net/publikime-dhe-dokumente-per-femijetnxenesit-me-aftesi-te-kufizuara-dhe-me-veshtiresi-ne-te-nxene, • Dobre inkluzivn prakse (MONTI,2017) https://MASHT.rks-gov.net/publikime-dhe-dokumente-per-femijetnxenesit-me-aftesi-te-kufizuara-dhe-me-veshtiresi-ne-te-nxene , • Didaktički priručnik za sprečavanje nasilja (MONT& Save the Children, 2014) https://MASHT.rks-gov.net/uploads/2018/07/manuali-per-parandalimin-e-dhunes-ne-shkolla.pdf

	<ul style="list-style-type: none"> • Priručnik nastavnog kurikuluma za mir i održivi razvoj ‘ Niže srednje obrazovanje (MONTI, 2020). https://masht.rks-gov.net/doracaku-i-kurrikules-se-mesimdhenies-per-paqe-dhe-ndertim-te-qendrueshmerise-arsimi-i-mesem-i-ulet/ • Priručnik za nastavnike – Međukulturalizam u obrazovanje (MONTI, 2023). https://masht.rks-gov.net/doracak-per-mesimdhenies-nderkulturalizmi-ne-arsim/ • Vodič za nastavnike - Da razumemo ograničene sposobnosti (MONTI, 2022). https://masht.rks-gov.net/udhezues-per-mesimdhenies-te-kuptojme-aftesine-e-kufizuar/ • Okvir za inkluziju dece sa ograničenim sposobnostima za obrazovanje u više srednje škole (MONTI, 2022). https://masht.rks-gov.net/kornize-per-perfshirjen-e-nxeneseve-menevoja-te-vecanta-arsimore-ne-shkollat-e-mesme-te-larta/ • Priručnik za nastavnike sa aktivnostima o pravima deteta (MONTI, 2021). https://masht.rks-gov.net/doracak-per-mesimdhenies-me-aktivitete-mbi-te-drejtat-e-femijeve-2/
--	--

2.5. Oblast: Aspekti pravopisa albanskog jezika

Kompetencije	Preporučena literatura
<p>Primena pravila pravopisa albanskog jezika</p> <p>Očekivani rezultati</p> <p><i>Nastavnik albanskog jezika:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • poznaje pravila propisa albanskog jezika; • pokazuje primenu pravopisnih pravila tokom nastavnih aktivnosti i drugih aktivnosti u školi/ obrazovnoj instituciji . 	<ul style="list-style-type: none"> • Pravopis albanskog jezika.

2.6. Oblast: Naučni sadržaj predmeta

Kompetencije	Preporučena literatura
<p>„Kompetentna primena naučnih sadržaja u nastavi albanskog jezika“</p> <p>Očekivani rezultati</p> <p><i>Nastavnik albanskog jezika:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • sprovodi precizne analize iz oblasti sistema albanskog jezika; • analiziraju i vrednuju osobine stila i jezika u tekstu ili odlomku; • analizira i daje svoje sudove o albanskoj i svetskoj književnosti, o književnim periodima i pravcima, kao i o reprezentativnim piscima i njihovom književnom stvaralaštvu; • razume, tumači, analizira i vrednuje različite književne i neknjiževne tekstove i fragmente; • piše eseje na teme vezane za različita obrazovna pitanja; • poštuje pravila gramatike, pravopisa i interpunkcije. 	<ul style="list-style-type: none"> • Koncepti u oblasti albanskog jezika, očekivanja za učenike razloženi u OK za nivoe obrazovanja (ISCED II i ISCED III); • Predmetni kurikulum Albanski jezik (6-9 i 10-12 razred)- deo opšteg jezičkog koncepta i opšti rezultati učenja; • Udžbenici predmeta albanskog jezika, kao i drugi izvorni materijali koji pokrivaju sadržaj predmeta za razred VI-IX za niže srednje obrazovanje i X- VII za više srednje obrazovanje.

3. Modeli testa za nastavnike albanskog jezika

Modeli testova za polaganje kvalifikacionog ispita za nastavnike albanskog jezika razvijeni su i organizovani imajući u vidu glavne oblasti i kompetencije u kojima se proveravaju znanja i veštine nastavnika, u cilju sticanja napredne licence za nastavu, na odgovarajućim obrazovni nivo, u NSO ili u VSO.

Modele testova za kvalifikacioni ispit za sticanje napredne licence u nastavi nalazimo organizovane u šest glavnih oblasti, od kojih su deo osnovnih kompetencija koje su, zajedno sa očekivanim rezultatima, reference u izradi zahteva/pitanje testa

U sledećoj tabeli dat je rezime oblasti – rubrike kvalifikacionog ispita, za koje su zahtevi/pitanja razvijeni prema tri nivoa postignuća.

Br.	Rubrika testa	Poeni na testu	Broj pitanja sa alternativama, osnovni nivo V)1 = 1 poen	Broj pitanja sa alternativama, prosečan nivo V)2 = 2 poena	Broj pitanja sa alternativama, visok nivo V)3 = 3 poena
1.	Školska službena dokumentacija	4 poena;	0	2	0
2.	Kurikulum – Predmetni program	6 poena;	0	3	1
3.	Aspekti metodologije i pedagogije	13 poena;	4	33 3	1

4.	Aspekti inkluzije i profesionalne etike	3 poena;	1	1	0
5.	Aspekti pravopisa albanskog jezika	4 poena;	0	2	0
	Ukupno sa pitanjima 1 deo	30 poena;	5	11	2
6.	Naučni sadržaj predmeta	40 poena;	5	10	5
	Ukupno pitanja testa	70 poena;	10 pitanja	21 pitanje	7 pitanja

Sledeći modeli testa obuhvataju nekoliko zahteva/pitanja (ne svih po broju) za svaku oblast – rubriku kvalifikacionog ispita za nastavnika. Uglavnom sadrže pitanja sa više alternativa, ali i druga pitanja, prema nivoima težine, sa mogućnošću tačnih odgovora u jednoj ili više alternativa.

3.1. Model testa predmeta “Albanski jezik”, niže srednje obrazovanje (NSO)

Sledeći modeli testa obuhvataju nekoliko zahteva/pitanja (ne svih po broju) za svaku oblast – rubriku kvalifikacionog ispita za nastavnika. Sadrže pitanja sa više alternativa, prema nivoima težine, sa mogućnošću tačnih odgovora u jednoj ili više alternativa.

I. Školska službena dokumentacija

1. Na osnovu Zakona o preduniverzitetskom obrazovanju na Kosovu (2011), Upravni savet škole na nivoima 1, 2 i 3 ISCED ima posebne dužnosti i ovlašćenja. Koji od sledećih zadataka nije u direktnoj nadležnosti Upravnog saveta škole: **1 poen**
  - a. da izradi školski pravilnik, koji će odobriti opština;
  - b. da odlučuje o korišćenju budžeta za plate školskog osoblja;
  - c. da daje saglasnost na vankurikularne aktivnosti škole, na predlog direktora škole;
  - d. da odlučuje o pravilima oblačenja zaposlenih i učenika

2. Okvir za obezbeđivanje kvaliteta performanse u školi je izgrađen na interakciji između: **1 poen**
  - a. glavne principe kurikuluma i glavne kompetencije kurikuluma
  - b. glavne principi kurikuluma i oblasti kurikuluma
  - c. glavne principe kurikuluma i oblasti kvaliteta škole.
  - d. glavne principe kurikuluma i ciljevima preduniverzitetskog obrazovanja

II. Kurikulum– Predmetni programi albanskog jezika

Predmetni program:

3. Za izgradnju predmetnih kompetencija, učenik radi: **1 poen;**
- svaki nastavni čas
  - samo u određene specifične časove.
  - samo tokom određenog perioda.
  - samo tokom jedne nastavne godine.
4. Označite V ako je izjavljujete da je tačna, ili G ako je izjavljujete da pogrešno. **3 poena**
- Program albanskog jezika zasniva se na glavnim kurikularnim dokumentima: Okvir kurikuluma, osnovni kurikulum i nastavni plan i program albanskog jezika. _____
  - U programu devetog razreda predlaže se 25 nastavnih časova za pripremu učenika za test postignuća, predmet „Albanski jezik“. _____
  - U osnovnom kurikulumu definisani su rezultati učenja za svaku ključnu kompetenciju. _____

III. Aspekti metodologije i pedagogije

5. Prilikom planiranja testa, prvi korak koji nastavnik mora da uradi je: **1 poen;**
- 1 poen**
- izrada šeme ocenjivanja testa.
  - određivanje vrsta pitanja i poena koje će test imati.
  - određivanje nivoa i dužine testa.
  - utvrđivanje rezultate učenja koji se ocenjuju na testu.
6. Procena učenja: **1 poen;**
- Sistematsko kolekcioniranje zadataka i radova koje učenik izvodi radi demonstracije razvijenosti kompetencija (znanja, veština, stavova).
  - ima za cilj merenje nivoa postignuća učenika za određeni skup rezultate učenja.
  - omogućava učitelju da prepozna čvrste tačke učenika, probleme i poteškoće koje oni imaju oni i da iznese urgentna reaganja, koja pomažu učenicima da bolje uče
  - teži da otkrije uzroke slabosti koje učenici imaju na početku školske godine, radi utvrđivanja korektivnih tehnika.

7. Sudi o tome kako je sledeće pitanje formulisano i ocenjeno?
Kakvo je to pitanje?

3 poena

Šta je posebno u vezi sa sufiksima reči: oči, lišće? Koja je funkcija ove upotrebe?
3 poena

- a. Formulisanje pitanja:

- b. Poentiranje pitanja:

- c. Vrsta pitanja:

IV. Sveobuhvatni aspekti i profesionalne etike

8. U odeljenju gde ima učenika sa teškoćama u učenju nastavnik:

1 poen

- postavlja iste ishode učenja za sve učenike u odeljenju, ali postiže diferenciran rad sa različitim učenicima.
- koncentriše rad i fokusira se samo na učenike sa najslabijim postignućima.
- postaviti različite ishode učenja za različite učenike.
- koncentriše rad i fokusira se samo na učenike sa visokim uspehom

9. Izaberite tačno (T) ili pogrešno (P)

U Pravilniku opštine za preduniverzitetsko obrazovanje oni su definisani zadatke koje sve obrazovne institucije preduniverzitetskog obrazovanja imaju za njeno sprovođenje.

- Dužnost je obrazovne institucije da opštinski propis pretoči u uputstva, interne akte škole itd. Za ponašanja koja treba kreirati i podržavati, u posebnim uslovima odgovarajuće obrazovne institucije. T/P _____ **1 poen**
- Dužnost obrazovne institucije je da sve roditelje i predstavnike lokalne samouprave obuče o principima i svrsi Pravilnika škole. T/P _____ 1 poen

V. Aspekti pravopisa albanskog jezika

Aspekti pravopisa albanskog jezika

10. Koja od sledećih alternativa je ispravno napisana? **1 poen;**

- a. Savet roditelja Kosova
- b. Savet Roditelja Kosova
- c. savet roditelja kosova
- d. savet roditelja Kosova

11. Podvuci reč koja je pogrešno napisana u sledećim rečenicama. **3 poena**

- a. Moramo da posvetimo posebnu pažnju problemu napuštanja škole kako bismo pronašli prave razloge i pružili rešenja.
- b. Kada učenik IV-IX razreda propusti više od pedeset odsto ukupnih godišnjih časova nastavnog plana i programa, ostaje u razredu i ponavlja školsku godinu.
- c. Osnovno obrazovanje ima za cilj društveni, intelektualni i fizički razvoj svakog učenika, ovladavanje pravilima ponašanja, negovanje vrednosti, brigu o zdravlju, kao i dovoljnu pripremu za nastavak višeg srednjeg obrazovanja ili za tržište rada.

VI. Naučni sadržaj predmeta Albanski jezik

“Šuma” Mit’hat Frasheri

(Pažljivo pročitajte tekst i odgovorite na sledeća pitanja.)

Jednom me je sudbina gurnula u grad na pesku crnog Mora, u Ineboll. Iako kažu da je more često crveno i prljavo, moj put je bio veoma prijatan. Da, istina je bila da je godišnje doba bilo proleće, slast i lepota vremena.

Ineboli je ležao na pesku, sa obe strane zaliva; zadnje kuće su se uzdizale po strani, na padinama brda; brdo se uzdizalo prema vrhovima i na samom vrhu je bio velika zgrada. Nesumnjivo manastir, rekao sam da oko zgrade ima drveća, velikih hrastova. Dakle, mogu da te vidim, sada znam gde si.

Na takvim putovanjima ne treba zaboraviti dve stvari: Zadovoljiti se lošim hotelom ili dobrom krčmom, i znati potražiti, pronaći, otkriti nešto zanimljivo, nešto što вреди posetiti, nešto da se ne kaže da je gubilo vreme.

Kad su prošli poslednji udari, bila je mala šuma; šume su bile izmešane: osim šuma sa drvećem koje smo ostavili za sobom, u šumi je bilo drva, bukva, javora, hrasta, lokva, jasena: tu i tamo šarolikost, šarolikost Apolonova pričao o svom plemenitom i čvrstom drvetu, sa glatkom korom, sa listovima poput vrha strele. Još više su bile jele, jele, niska, ali zdrava stabla: njihova naborana i ispucala koža cedila je gust sok, žuta prljavština, gorko zrno meda. Iza malog trga, gde je trava zazelenila i otkrila nekoliko delova cveća na zelenom somotu, drveće je raslo, a vrhovi su se penjali više, lisnate grane su se spajale.

Nema ničeg prijatnijeg nego hodati u gustoj šumi, gde se debla uzdižu kao stubovi, kada grane i lišće, mešajući se na vrhu, formiraju gotičku arhitekturu kojoj se nikada ne može premostiti veština čoveka. svetlost ovde jedva pronalazi put kroz te čaršave; proseje se, procedi, jedno kaže da je prečišćeno. gubi snagu i poprima izbledelu boju, kao svetlost zore; vlada misterija, osećaj tuge. Lako je razumeti i zašto su stari ljudi došli u šumu, zašto su je ispunili bogovima, zašto su tu imali svoje molitve, molitve, misterije i obrede.

Kostamoni, 18 jul 1912

12. Po vrsti ovaj tekst je:

1 poena

- a. autobiografija.
- b. hronična.
- c. pripovetka
- d. putopis.

13. Koja od sledećih rečenica pokazuje nameru autora da unese ubedljive nijanse u tekst:

1 poena

- a. Nesumnjivo manastir, rekao sam da oko zgrade ima drveća, velikih hrastova.
- b. Iza malog trga, gde je trava zazelenila i otkrila nekoliko delova cveća na zelenom somotu, drveće je raslo, a vrhovi su se penjali više, lisnate grane su se spajale.
- c. Da, istina je bila da je godišnje doba bilo proleće, slast i lepota vremena.
- d. Nema ničeg prijatnijeg nego hodati gustom šumom, gde se debla uzdižu kao stubovi, kada grane i lišće, mešajući se na vrhu, formiraju gotičku arhitekturu kojoj se nikada ne može meriti veština čoveka.

14. Kako bi ovaj komad bio drugačiji da je napisan objektivno iz perspektive trećeg lica?

1 poen

- a. Više bi se fokusirao na vremenske dimenzije.
- b. Da bi više informacija o kvalitetima naratora.
- c. Imao bi manje emotivnog sadržaja.
- d. Sadržao bi manje detalja o životnoj sredini.

15. Koji detalji dominiraju u drugom pasusu?

1 poen

- a. Akustični
- b. Vremenski
- c. Vizuelni
- d. Svi zajedno

16. Sa stanovišta organizacije teksta, prvi pasus služi kao uvod. Otkrijte dve njegove karakteristike vezane za strukturu teksta. **2 poena**

a. Karakteristika 1: _____

b. Karakteristika 2: _____

17. U trećem pasusu nađite književnu figuru koja je formirana sintaksičkim izvorima izražavanja. Otkrijte njegovu funkciju. **2 poena**

a) Figura: _____

b) Funkcija: _____

18. Opišite osećaj koji četvrti pasus stvara u vama kao čitaocu. Objasnite dva načina na koja autor uspeva da dotakne vaš senzibilitet. **3 poena**

a. Osećaj: _____

b. Načini: _____

19. Otkrijte jezičko sredstvo koje se koristi za opisivanje okoline. Koja tehnika opisivanja podstiče maštu čitalaca? **2 poena**

a) Jezički alati: _____

b) Tehnika: _____

20. Pronađi odliku romantičnog stila u ovom tekstu. **1 poena**

_____

VII. Model testa predmeta "Albanski jezik", Niže Srednje Obrazovanje (NSO)

Školska službena dokumentacija

21. Na osnovu uputstva o sistemu licenciranja i karijeri u nastavi, kandidat ima pravo žalbe na proces licenciranja i napredovanja u karijeri. Pismena žalba upućuje se; **1 poen**
- a. Opštinskom direktorijatu za obrazovanje.
  - b. Ministarstvu obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacije.
  - c. škole?
  - d. Inspektoratu za obrazovanje.
22. Samoocenjivanje i detaljna i periodična analiza sebe na osnovu stručnih standarda definisanih Strateškim okvirom za razvoj nastavnika i Vodičem za internu evaluaciju za obnovu licence u karijeri, nastavniku daje dragocenu priliku da razume svoje vrline i mane. Težina samoocenjivanja nastavnika ne može biti veća od: **1 poen**
- a. 15 %
  - b. 20 %
  - c. 25 %
  - d. 30 %

Predmetni program:

23. Za izgradnju predmetnih kompetencija, učenik radi: **1 poen**
- a. svaki nastavni čas
  - b. samo u određene specifične časove.
  - c. samo tokom određenog perioda.
  - d. samo tokom jedne nastavne godine.

24. Označite T ako je izjavljujete da je tačna, ili P ako je izjavljujete da pogrešno. **3 poena**
- Program albanskog jezika zasniva se na glavnim kurikularnim dokumentima: Okvir kurikuluma, osnovni kurikulum i nastavni planovi višeg srednjeg obrazovanja. _____
  - U programima dvanaestog razreda predlaže se 16 nastavnih časova za pripremu učenika za Ispit državne mature . _____
  - U osnovnom kurikulumu definisani su rezultati učenja za svaku ključnu kompetenciju. _____

VIII. Aspekti metodologije pedagogije

25. Procena učenja: **1 poen;**
- Sistematsko kolekcioniranje zadataka i radova koje učenik izvodi radi demonstracije razvijenosti kompetencija (znanja, veština, stavova).
  - ima za cilj merenje nivoa postignuća učenika za određeni skup rezultate učenja.
  - omogućava učitelju da prepozna čvrste tačke učenika, probleme i poteškoće koje oni imaju oni i da iznese urgentna reaganja, koja pomažu učenicima da bolje uče
  - teži da otkrije uzroke slabosti koje učenici imaju na početku školske godine, radi utvrđivanja korektivnih tehnika.
26. Prilikom planiranja testa, prvi korak koji nastavnik mora da uradi je: **1 poen**
- izrada šeme ocenjivanja testa.
  - određivanje vrsta pitanja i poena koje će test imati.
  - određivanje nivoa i dužine testa.
  - utvrđivanje rezultate učenja koji se ocenjuju na testu.
27. Koji se od oblika nastave smatra najefikasnijim za diferenciranu nastavu u odeljenju sa različitim nivoima učenika? **1 poen;**
- Frontalna nastava
  - Nastava u homogenim grupama
  - Individualna nastava
  - Nastava u heterogenim grupama

IX. Sveobuhvatni aspekti i profesionalne etike

28. Koja od sledećih izjava najbolje opisuje pojam „inkluzija“? **1 poen;**
- Veruje se da učenike treba izdvajati prema njihovim sposobnostima.
  - Veruje se da neki učenici ne mogu da uče.
  - Filozofija je da svi učenici imaju pravo na jednako obrazovanje u obrazovnom sistemu.
  - Filozofija je da učenicima sa posebnim potrebama su potrebne specijalne škole.
29. Nastavnica albanskog jezika sa učenicima razreda XI/1 je planirala da poseti Filološki fakultet. Šta je najefikasnije za nastavnica, kako bi i Agon, dete koje se kreće u invalidskim kolicima, poseti ovu gimnaziju zajedno sa svojim drugovima i drugaricama? **1 poen**
- traži od drugog učitelja da prati Agona u ovoj poseti.
  - ona prvo odlazi na Filološki fakultet i identifikuje probleme sa kojima se njen učenik može susresti i pravi preliminarni plan.
  - ohrabruje ga i traži od Agona da ostane kod kuće na dan posete.
  - traži od Agona da dođe u pratnji člana porodice, koji će ga pratiti.

X. Aspekti pravopisa albanskog jezika

30. Koja od sledećih alternativa je ispravno napisana? **1 poen**
- Savet roditelja Kosova
  - Savet Roditelja Kosova
  - savet roditelja kosova
  - savet roditelja Kosova
31. Podvuci reč koja je pogrešno napisana u sledećim rečenicama. **3 poena**
- Visoko srednje obrazovanje ima za cilj dalji razvoj kompetencija stečenih iz osnovnog obrazovanja, učvršćivanje individualnosti svakog učenika i ukupnosti vrednosti i stavova, proširenje i produbljivanje određenih oblasti znanja, priprema za visoko obrazovanje i za tržište rada.
  - Učenik do dvadeset dve godine može pohađati četvorogodišnje više srednje obrazovanje.
  - Dopunske i vannastavne aktivnosti koje se odvijaju na nivou obrazovne institucije ogledaju se u dokumentu u kome se beleži svrha aktivnosti i ukratko opisuje njen napredak.

XI. Naučni sadržaj predmeta Albanski jezik

Sklonost u izveštavanju

(Pažljivo pročitajte tekst i odgovorite na sledeća pitanja.)

Roditelji igraju važnu ulogu u školi i imaju pravo da redovno dobijaju izveštaje od škole o uspehu svoje dece. Kako su i sami imali svoja školska iskustva u prošlosti, roditelji imaju određena očekivanja u pogledu formata izveštaja i onoga što je važno da sadrži. Takođe može postojati značajan generacijski jaz između iskustva roditelja u školi i onoga što se sada nudi u školi.

Naravno, novi i složeniji oblici procene koji se danas koriste zahtevaju nove oblike izveštavanja (Viggins, 1998; Mc Tinghe i Viggins, 2004). S druge strane, roditelji ne pozdravljaju promene u izveštavanju ako im stvaraju druge strepnje. Većina istraživača se slaže oko osnovnih principa izveštavanja koji su:

- proces komunikacije treba da bude fer, blagovremen, poverljiv i jasan (Loid, 1997);
- osnova na kojoj se vrši ocena performanse učenika treba da bude poznata i pouzdana;
- relativna težina koja se daje kategorijama koje čine konačnu ocenu treba da bude jasna i ujednačena za sve učenike i nastavnike;
- svaki sažeti sud donesen tokom izveštavanja mora biti potkrepljen činjenicama i podacima (Wiggins, 1998).

Određeni broj škola sada menjaju vrste komunikacije koje šalju roditeljima. Slanje poštom izveštaja na jednoj stranici jednom u semestru, što je nekada bio jedini oblik komunikacije sa roditeljima, sada se dramatično promenilo. Sada škole sada koriste sledeće:

- razni pisani izveštaji;
- Sastanci/intervjui roditelj-učitelj;
- informativni sastanci za roditelje (obično uveče);
- leci koji objašnjavaju kurikulum ili procedure ocenjivanja;
- školske novine.

(Tekst je preuzet iz knjige „Osnovni koncepti za razumevanje kurikuluma“ Colin J. marsh)

32. Koja od sledećih rečenica najbolje izražava glavnu ideju teksta? **1 poen;**

- a. Roditelji imaju pravo da budu informisani o dostignućima svoje dece.
- b. Novi oblici ocenjivanja učenika zahtevaju nove oblike izveštavanja.
- c. Promene u izveštavanju nisu dobrodošle roditeljima, ako stvaraju dodatne strepnje
- d. Roditelji igraju važnu ulogu u školi.

33. Struktura teksta je:

1 poen

- a. poređenja-kontrasta.
- b. problemi - rešavanje.
- c. uzroka - posledice.
- d. redosleda događaja.

34. Koja od alternativa bi bila prikladna završnica ovog teksta?

1 poena

- a. Svaka škola bira između navedenih oblika izveštavanja, prema svojim specifikacijama i mogućnostima.
- b. Roditelji moraju da se prilagode novim oblicima ocenjivanja postignuća svoje dece.
- c. Roditelji i nastavnici treba zajedno da odrede kako će se ocenjivati postignuća učenika.
- d. Školska uprava mora definisati obavezne formate i modele za izveštavanje postignuća učenika.

35. Reč *sažeto* formira se sa:

1 poen

- a. prilog.
- b. čvor
- c. prefiks.
- d. prefiks-sufiks.

Kosovo Legal
Services Company

IBE

EDUCATIONAL
RESEARCH
INSTITUTE

Ky dokument u prodhua me mbështetjen e Bashkimit Evropian. Përmbajtja e këtij dokumenti është përgjegjësi e Ministrisë së Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit dhe partnerëve të konsorciumit dhe nuk pasqyron domosdoshmërisht pikëpamjet e Bashkimit Evropian.